

Nr 23.

Första kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande i anledning av väckta motioner dels om utredning rörande de socialpolitiska förmånernas inverkan på enskilda inkomsttagares ekonomi i olika inkomstgrupper m. m., dels ock om utredning rörande storleken och verkningarna av det inkomstbortfall, som genom upphörande sociala förmåner och ökade skatter inträder vid inkomsthöjning i olika intervaller.

I en inom första kammaren väckt, till dess allmänna beredningsutskott hänvisad motion, nr 341, ha herrar *Mannerskantz* och *Lundqvist* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om snar utredning av de samlade socialpolitiska förmånernas inverkan på de enskilda inkomsttagarnas ekonomi i olika inkomstgrupper samt av de möjligheter, som stå till buds att motverka tvära skiftningar i de sociala förmånernas samlade summa vid stigande inkomst.

I en likaledes inom första kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 342, har herr *Andersson, Elon, m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning rörande storleken av det inkomstbortfall genom upphörande sociala förmåner och ökade skatter, som inträder vid inkomsthöjning i olika intervaller, och rörande verkningarna därav bl. a. ur synpunkten av samhällets intresse att den enskilde uppmuntras till yrkesutbildning och produktiva insatser och belönas därför genom en höjning av realinkomsten.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet har företagit motionerna till gemensam behandling.

Utskottet delar motionärernas uppfattning, att det är av synnerlig vikt, att man äger så god kännedom som möjligt om inkomstfördelningen i landet. Detta gäller icke endast om individernas bruttoinkomster eller taxerade inkomster utan i än högre grad om vad man skulle kunna kalla nettorealinkomsten, dvs. den inkomst, som står till inkomsttagarens förfogande sedan direkta skatter frändragits men fördelen av sociala förmåner tillagts. Endast om dessa faktorer äro väl kända blir det möjligt att rimligt och rättvist avväga dels skatteskalorna och dels utformningen av reglerna för sociala förmåner av olika slag. Man riskerar annars lätt, att en ökning av inkomsten vid en viss inkomstnivå medför en alltför obetydlig höjning av nettorealinkomsten. Denna bör stiga i så jämn kurva som möjligt, så att stigande bruttoinkomst också medför en skäligt avvägd stegring i nettorealinkomsten.

Enligt vad utskottet inhämtat äro emellertid dessa frågor numera föremål för utredning inom 1949 års skatteutredning, varför någon särskild skrivelse härutinnan icke är erforderlig.

Frågan om studiekostnader och vilken hänsyn, som bör tagas till dem vid beskattningen, är såsom i motion nr 342 påpekad jämväl föremål för utredning, nämligen i 1944 års allmänna skattekommitté. När denna utredning blivit slutförd, synes resultatet böra sammanställas med det resultat, vartill 1949 års skatteutredning kan komma.

De faktiska inkomstförhållandena i samhället äro med nu tillgängligt siffermaterial endast ofullständigt kända. Utskottet anser för sin del, att det vore önskvärt, om betydligt fylligare uppgifter kunde ställas till förfogande, varigenom sådana ting som de yrkeslärda och de icke yrkeslärda inkomster, tjänstemäns och arbetares inkomster inom olika yrken och på olika orter samt annat dylikt, som kan vara av intresse, kunde belysas. Utskottet vill framhålla, att särskild uppmärksamhet därvid bör ägnas frågan om utbildningens inverkan på inkomsten, då det måste ligga i samhällets intresse, att den enskilde uppmuntras till yrkesutbildning och produktiva insatser.

Utskottet känner sig icke övertygat om att tillräckligt omfattande och säkra faktiska uppgifter finnas tillgängliga för utarbetande av en sådan översikt över inkomstförhållandena. Det är möjligt, att nytt material måste insamlas. I så fall torde utarbetandet av denna översikt komma att kräva avsevärd tid. Av denna anledning har utskottet ansett, att den ovan förordade sammanställningen och översikten över inkomstförhållandena icke böra sammankopplas i en undersökning utan verkställas var för sig. Då kan det resultat, som blir först färdigt, framläggas utan att det andra avvaktas.

Med stöd av vad som anförts får utskottet därför hemställa,

att första kammaren i anledning av motionerna för sin del måtte besluta, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller,

- 1) att, då pågående utredningar om marginals katt och om sociala förmånens och studiekostnaders inverkan på nettoinkomst o. d. slutförts, en sammanställning av resultatens snarast möjligt måtte utarbetas, samt
- 2) att utredning av inkomstförhållandena för olika grupper, arbetare och tjänstemän, yrkeslärda och icke yrkeslärda, inom olika yrken måtte verkställas.

Stockholm den 18 april 1950.

På utskottets vägnar:
BERNHARD NÄSGÅRD.

Närvarande: herrar Näsgård, Sandberg, Birger Andersson, Lundqvist, Johannesson, Einar Eriksson, Lars Andersson, Hesselbom, Nysström och Petré.